

דוח מבקר המדינה | אייר התשפ"ד | מאי 2024

מערכת הביטחון

**מניעת מעילות
והונאות בתעשייה
האווירית לישראל
בע"מ**

מניעת מעילות והונאות בתעשייה האווירית לישראל בע"מ

רקע

התעשייה האווירית לישראל בע"מ (התע"א או החברה) היא חברה ממשלתית כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975. התע"א, שהיא אחת התעשיות הביטחוניות הגדולות בישראל, פועלת באמצעות ארבע חטיבות עסקיות: חטיבת מערכות טילים וחלל, חטיבת כלי טיס צבאיים, חטיבת תעופה וחטיבת אלקטרוניקה צבאית, שפעילותה מתבצעת באמצעות אלתא מערכות בע"מ (אלתא), חברה בת ממשלתית בבעלות מלאה של התע"א. בסוף שנת 2022 היו לתע"א כ-13,800 עובדים, כ-5,100 ספקים ו-46 תאגידי מוחזקים, מהם 26 בחו"ל; ומחזור ההכנסות השנתי שלה היה בסך של כ-4.97 מיליארד דולר.

מעילה והונאה עלולות להסב לארגון נזקים כבדים, כגון הפסד כספי, פגיעה במוניטין, עיצומים רגולטוריים ואובדן לקוחות. על פי מחקר של ACFE¹, ארגונים מאבדים כ-5% מההכנסה השנתית עקב מעילות ואי-סדרים. כל ארגון חשוף למעילות ולהונאות ולא ניתן למנוע לחלוטין את הסיכון להתרחשותן. עם זאת, הארגון יכול לצמצם את הסיכון לכך באמצעות מגוון פעולות, ובהן יצירת תרבות ארגונית נאותה והעלאת מודעות לנושא בקרב העובדים והמנהלים בכל הדרגים; פיתוח תוכנית מוסדרת לגילוי מעילות והונאות, לטיפול בהן ולמניעתן; והטמעת בקורות ומערכות ייעודיות בארגון לשם התמודדות עם סיכונים אלה.

בינואר 2020 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר בעניין ניהול סיכונים תאגידי בחברות הממשלתיות וחברות בת ממשלתיות (חוזר ניהול סיכונים 2020), הקובע כי ניהול הסיכונים של כל חברה יתייחס לפחות לכמה סוגי סיכונים שצוינו בחוזר, ובהם סיכוני מעילות והונאות.

1 איגוד חוקרי ההונאות והמעילות הבין-לאומי - ACFE - Association of Certified Fraud Examiners

נתוני מפתח

4.97
מיליארד
דולר

מחזור ההכנסות
השנתי של תע"א
בשנת 2022

83

המקום שבו דורג סיכון
מעילות והונאות בסקר
הסיכונים התאגידי
האחרון של התע"א
משנת 2020 מתוך 85
סיכונים שדורגו*

26%

מהעובדים
בתחום הרכש
אינם עומדים
בהנחיות הנהלת
החברה לביצוע
רוטציה בין
התפקידים מדי
חמש שנים

130

מספר ההמלצות של
הביקורת הפנימית
שהתקבלו על ידי
הנהלת החברה
ויישומן היה בפיגור
של יותר משנה, מהן
81 המלצות שיישומן
היה בפיגור של יותר
משנתיים (נכון
לדצמבר 2022), ובהן
המלצות בנושאים
הנוגעים למעילות
והונאות

כ-34%
(814)

מהמשיבים
(עובדי התע"א)
על שאלון משרד
מבקר המדינה**
מסרו כי לא ידעו
למי לפנות אם
ירצו להגיש
תלונה על פגיעה
בטוהר המידות

כ-23%-33%
(787 - 557)

מהמשיבים (עובדי
התע"א) על שאלון
משרד מבקר המדינה
סברו כי ניתן לבצע
בחברה מעילות
והונאות מסוגים שונים,
ובהם: הוצאת ציוד בעל
ערך, הונאות מצד
ספקים ודיווחי נוכחות
כוזבים

כ-55%
(1,305)

מהמשיבים
(עובדי התע"א)
על שאלון
משרד מבקר
המדינה ציינו כי
אינם ערים
לקיומו של "קו
חם" להגשת
תלונות באופן
גלוי או אנונימי

כ-11%
(264)

10% מהמשיבים
(עובדי התע"א) על
שאלון משרד מבקר
המדינה ענו שאינם
יודעים אם היו
מדווחים על מעילה
או הונאה שמתרחשת
בחברה אילו היה
ברשותם מידע בנוגע
להתרחשותן, וכ-1%
מהמשיבים אמרו
שלא ידווחו על העניין

* בסולם שבו "1" משקף את הסיכון הגבוה ביותר, ו-"85" את הנמוך ביותר. לדברי התע"א, סקר הסיכונים התאגידי קובע את הסיכונים שהתממשותם עלולה לסכן את התאגידי; וכי על פי ניסיון החברה, אירועי מעילות אינם מגיעים לכדי היקפים כספיים משמעותיים ואינם נופלים בגדר סיכון מפתח תאגידי.
** במהלך הביקורת (במאי 2023) הפיץ משרד מבקר המדינה בקרב עובדי החברה שאלון בנוגע לסיכוני מעילות והונאות בחברה.

פעולות הביקורת

בחודשים ינואר עד יולי 2023 בדק משרד מבקר המדינה את פעילות התע"א, רשות החברות הממשלתיות והממונה על הביטחון במערכת הביטחון (מלמ"ב) בנוגע למעילות והונאות בתע"א, בהתייחס לשנים 2019 - 2022 (בסוגיות מסוימות הביקורת התייחסה לתקופה המסתיימת ב-30.6.23). בביקורת נבדקו מערך ניהול הסיכונים בחברה, ובעיקר ניהול סיכונים מעילות והונאות: סביבת הבקרה לניהול הסיכונים, הערכת הסיכונים ואופן הפיקוח עליהם והטיפול בהם; הטיפול של מלמ"ב במקרי מעילות והונאות; והפיקוח והמעקב של רשות החברות הממשלתיות בנושא. הביקורת בוצעה בתע"א, באלתא, ברשות החברות הממשלתיות ובמלמ"ב.

במהלך הביקורת (במאי 2023) הפיץ משרד מבקר המדינה באמצעות התע"א שאלון בקר 14,126 מעובדי החברה, ובו הם התבקשו להתייחס לנושאים הנוגעים לסיכונים מעילות והונאות בחברה. על השאלון השיבו באופן מלא 2,411 (כ-17%) מהעובדים.

ועדת המשנה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת החליטה שלא להניח על שולחן הכנסת ולא לפרסם נתונים אחדים מפרק זה לשם שמירה על ביטחון המדינה, בהתאם לסעיף 17 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

תמונת המצב העולה מן הביקורת

ניהול סיכונים מעילות והונאות בתע"א - הגם שהתע"א גיבשה מסמך "מדיניות מניעת סיכונים מעילות והונאות", הנושא אינו מעוגן בנוהל נפרד. הטיפול בנושאים הנוגעים לסיכונים אלה נחלק בין גורמים שונים בחברה ומוגדר בנהלים רבים. נמצא כי חלוקת תחומי הסמכות והאחריות המוגדרת בנוהלי התע"א לטיפול בסיכונים מעילות והונאות ובאירועים שאירעו אינה ברורה, ויש חפיפה בין גורמים שונים; וכן לא ברורים אופני הדיווח הפנימיים הנדרשים כשמתרחשים אירועים אלה, לרבות הדיווח למנהל הסיכונים הראשי.

לשום גורם בתע"א, לרבות מערך ניהול הסיכונים, לא היה בסיס נתונים מרכזי כולל של אירועי מעילות והונאות שהתגלו בחברה בשנים 2019 - 2022, ויש בכך כדי לפגוע בניהול סיכונים המעילות וההונאות ובטיפול בהם.

מינואר 2019 ועד יוני 2023 אירעו בתע"א אירועי מעילות והונאות, ובהם מקרים של דיווח שעות כוזב, מקרים של ניצול הרשאות לביצוע שינויים במערכות מידע, גניבה או שימוש פרטי ברכוש החברה וזיוף החזרי הוצאות. עם זאת, הסיכונים הנוגעים לאירועים אלה לא דורגו בחברה בין עשרים הסיכונים הגבוהים ביותר בסקר סיכונים מעילות והונאות משנת 2021, והדבר עלול להעיד על איכות הערכת הסבירות להתממשות הסיכונים.

מינוי מנהל סיכונים ראשי ואחריותו לניהול סיכונים הונאות ומעילות - בחוזר ניהול סיכונים 2020 של רשות החברות הממשלתיות נקבע כי בחברה ממשלתית בסיווג 9 ומעלה (הסיווג של תע"א) מנהל הסיכונים הראשי לא יעסוק בתפקידים אחרים. שלא בהתאם לחוזר זה, ועל אף ריבוי משימותיו של מנהל הסיכונים הראשי כפי שהוגדרו בחוזר ניהול הסיכונים, אשר דורשות קשב ותשומות רבות, מינה דירקטוריון החברה ביולי 2021 את סמנכ"ל הכספים של החברה - תפקיד מורכב כשלעצמו, הנושא באחריות לכל היבטיה הכספיים של החברה - למנהל הסיכונים הראשי בחברה. מינוי זה עלול לפגוע באי-תלותו של מנהל הסיכונים הראשי ולהעמידו במצב של ניגוד עניינים בין תפקידיו השונים.

משנת 2010 ועד למועד סיום הביקורת (יולי 2023) הועברה האחריות לטיפול בנושא ניהול סיכונים מעילות הונאות בתע"א בין גורמים שונים, ומשנת 2021 היא בידי סמנכ"ל הכספים המשמש כאמור גם מנהל הסיכונים הראשי בחברה.

התכנסות ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון - בשנים 2018 - 2022 (חוץ מאשר בשנת 2020) לא התכנסה ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון אחת לרבעון, כפי שנקבע במסמך המדיניות של התע"א בנושא ניהול סיכונים תאגידי ובנוהל החברה בנושא ניהול סיכונים תאגידי; ואף היו בשנים אלו פרקי זמן של כחצי שנה ושנה שבהם לא התכנסה הוועדה, כמו בתקופה שבין יולי 2018 ליולי 2019.

רוטציה בתפקידים רגישים - אחת הבקורות העיקריות אשר עשויה להביא לצמצום מעילות היא רוטציה של עובדים בתפקידי מפתח, שיש להם גישה לכספי החברה ולנכסיה, כגון קניינים ואנשי חשבות וכספים. תחלופה של עובדים בתפקידים אלו עשויה להקשות על עובד המעוניין לבצע מעילה בנכסי הארגון. עם זאת, התע"א לא מיפתה תפקידים רגישים לצורך ביצוע רוטציה בין העובדים הממלאים אותם. בפועל, בתחום הרכש לא מתקיים הליך רוטציה סדור ומנוהל, וכ-26% מהעובדים בתחום הרכש אינם עומדים בלוגיקת הרוטציה שנקבעה בהתאם להנחיית הנהלת החברה משנת 2011 ולעדכונה משנת 2017. כמו כן בתחום הכספים לא מבוצעת רוטציה, ויש עובדים שמשמשים שנים ארוכות בתפקידם, בהם 45 עובדים (כ-8% מכלל העובדים בתחום הכספים) המשמשים בתפקידם יותר מ-15 שנים.

"קו חם" להגשת תלונות אנונימיות וכתובת לפניות עובדים בנושא טוהר מידות - אחת הדרכים הנפוצות לגילוי אי-סדרים ועבירות בחברה היא באמצעות קבלת מידע מגורמים שונים כגון עובדים, לקוחות וספקים. אחד המנגנונים לקבלת מידע מסוג זה הוא מערך דיווח "קו חם", המאפשר להעביר מידע ותלונות הן מתוך הארגון והן מחוץ לו באופן פשוט וקל ואף בעילום שם למי שחפץ בכך. עם זאת, בשאלון של משרד מבקר המדינה עלה כי 55% מהמשיבים אינם ערים לקיומו של ה"קו החם"; כי בחטיבות אלתא ומערכות טילים וחלל המשיבים מכירים את ה"קו החם" פחות מאשר עובדי יתר החטיבות (37% ו-42% בהתאמה, לעומת 52%); כי סקטור המהנדסים מכיר את ה"קו החם" פחות מאשר הסקטורים האחרים (38% לעומת כ-51% בממוצע); וכך גם עובדים המועסקים בחברה 6 - 20 שנים (38.5% בממוצע לעומת 50%).

מניעת ניגוד עניינים - בנוהל מניעת ניגוד עניינים בחברה נקבע כי אחת לשנתיים חייבים עובדי החברה בתפקידים מסוימים לחתום על טופס הצהרה למניעת ניגוד עניינים. רשימת התפקידים כוללת, בין היתר, עובדים מדרג מסוים ומעלה (דרג ראש מינהל), ממונים על

הנהלת חשבונות, חברים בוועדות רכש ומכרזים, עובדים שונים הבאים במגע עסקי עם קבלני בניין, הקובעים מפרט לספקים או החברים בצוות משא ומתן עם ספקים. נמצא כי התע"א ערה לכך שנוהל ניגוד עניינים משנת 2018 אינו משקף את תהליך העבודה בפועל; וכי התהליך שמבצעת החברה למניעת ניגוד העניינים בקרב עובדיה באמצעות מערכת ייעודית אשר הופעלה לראשונה באוגוסט 2021 אינו יעיל ואפקטיבי ולכן מחייב שינוי מהותי. יצוין כי התע"א מגבשת שינוי בתהליך, ונכון ליולי 2023 הוא לא הסתיים.

פיקוח ובקרה על תאגידי מוחזקים - בסוף שנת 2022 היו לחברה 46 תאגידי מוחזקים, מהם 26 בחו"ל. 17 מהתאגידיים (37%) הם בבעלות מלאה שלה, 19 תאגידיים (41%) אינם בבעלותה המלאה אך מאוחזים בדוחות הכספיים של התע"א, ו-10 תאגידיים (22%) מוחזקים על ידי התע"א בשיעור נמוך מ-50%. בהתאם לדוח הכספי של התע"א ל-31.12.22, החברה המוחזקת המהותית של התע"א היא אלתא. נמצא כי רק בשנת 2021 החלה החברה לפעול להגדרת מנגנוני הבקרה שלה על ניהול הסיכונים בתאגידיים המוחזקים; ובשנת 2022 היא החלה לקדם תהליך לניהול הסיכונים בתאגידיים המוחזקים על ידה, וכן תהליך SOX בארבעה מהם, מתוכם הסתיימו תיעוד התהליכים וכתיבת הבקורות בשני תאגידיים מוחזקים. במועד סיום הביקורת (יולי 2023) נמצא כי קיימים פערים בבקרה של התע"א על חלק מהתאגידיים המוחזקים על ידה, ובהם אי-אימוץ מנגנון ניהול סיכונים ודיווחים לא מספקים. כל זאת, אף שכבר בסקר סיכוני מעילות והונאות משנת 2015 זיהתה התע"א פערים בפיקוח ובבקרה על התאגידיים המוחזקים על ידה, לרבות בהקשר של סיכוני מעילות והונאות; פערים שעלו גם בסקרי הסיכונים משנים 2017 ו-2021 ובדוחות הביקורת הפנימית בחברה; והומלץ על נקיטת פעולות לצמצום הפערים האמורים, לרבות הטמעת SOX בחברות הבנות.

יישום המלצות הביקורת הפנימית - בסוף שנת 2022 היו 130 המלצות של הביקורת הפנימית בתע"א שהתקבלו על ידי הנהלת החברה ושיישומן היה בפיגור של יותר משנה, מהן 81 המלצות שיישומן היה בפיגור של יותר משנתיים. בין המלצות שהיה ביישומן פיגור של יותר משנה נכללות גם המלצות בנושאים הרלוונטיים לסיכונים תאגידיים של התע"א, בהם עמידה ברגולציה, מודיעין עסקי, ניהול הקניין הרוחני ויישום תוכנית הציות; וכן נושאים הנוגעים לבקורות למניעת מעילות והונאות דוגמת ניהול הרשאות וניהול מסדי נתונים.

נוהל מלמ"ב בעניין חקירות פליליות - התע"א ואלתא הן גופים המונחים על ידי מלמ"ב, שבין תפקידיו לבצע התאמת מהימנות של עובדי מערכת הביטחון והמועסקים על ידה לתפקידיהם, לרבות בגופים המונחים, ולבצע חקירות פליליות בגופי מערכת הביטחון. התע"א נדרשת לפעול בהתאם להוראות מלמ"ב בנושאים שונים, לרבות בכל הנוגע לטיפול באירועים פליליים הקורים בה. משנת 2007 לא עודכן נוהל מלמ"ב בעניין חקירות פליליות בגופי מערכת הביטחון, והפרקטיקה שלפיה פועל מלמ"ב שונה מזו שנקבעה בנוהל; פרקטיקה שקיבלה ביטוי בטיזת נוהל שטרם אושרה. כל עוד לא מאושר נוהל עדכני בנושא, לא מעוגן בין היתר אופן קבלת החלטה במלמ"ב שלא לקיים חקירה בעניין שהובא לפניו.

הפיקוח והמעקב של רשות החברות הממשלתיות - עד למועד סיום הביקורת (יולי 2023) רשות החברות הממשלתיות ביצעה מיכון חלקי של המערכת שתכננה להקים בשנת 2022 כדי לתמוך בתהליכי עבודתה; וטרם בוצע מיכון של קבלת דיווחים מהחברות הממשלתיות ושל בקרה עליהם, לרבות בנושא ניהול סיכונים, דוגמת סקרי סיכונים ואירועי

כשל. רשות החברות הממשלתיות לא בחנה בעקבות המלצות דוח מבקר המדינה בנושא "מניעת מעילות במשרדי ממשלה ובחברות ממשלתיות" משנת 2022 את אופן יישום הנחיותיה בחוזר ניהול סיכונים 2020, והן לא עודכנו. כמו כן, הרשות לא ביצעה מעקב אחר יישום הבקורות לעניין זה בחברות הממשלתיות; והיא אינה שולחת לגופים שבאחריותה הודעות עדכון על מקרי מעילות שהתגלו ולא פרסמה המלצות לצמצום החשיפה לסיכוני מעילות.

פעילות היועצת המשפטית להקמת פורום לשיתוף מידע בעניין אירועי טוהר המידות - תצוין לחיוב הקמת פורום רגולטורים בחברה על ידי היועצת המשפטית, בו משתתפים, נוסף עליה, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי, סמנכ"ל ההון האנושי וממונה הביטחון, שתכליתו לעסוק בנושאים של טוהר המידות ומטרתו לטייב זרימת מידע ולבצע עדכונים בקרב הגורמים השונים בחברה הרלוונטיים לנושאים אלו.

פעילות המבקר הפנימי להגברת הבקרה על ניהול הסיכונים בחברה - יצוין לחיוב אופן גיבוש תוכנית העבודה מבוססת הסיכונים של המבקר הפנימי.

עיקרי המלצות הביקורת

נוכח המרכזיות של תפקיד מנהל הסיכונים הראשי בחברה, אשר מנחה את בעלי הסיכון השונים ומפקח עליהם; ונוכח החשיבות שיש לאי-תלותו בתהליכים המרכזיים המתבצעים בחברה - מומלץ כי דירקטוריון החברה ימנה מנהל סיכונים ראשי שיעמוד בדרישות חוזר רשות החברות הממשלתיות.

מומלץ כי התע"א תבחן את נהליה השונים, ובהם - הנוהל בעניין הקוד האתי, הנוהל בעניין הטיפול בתלונות ופניות הציבור, נוהלי ארגון ההון האנושי ונוהל ניהול סיכונים - ותבצע בהם את ההתאמות הנדרשות, לרבות בתחומי הגדרת האחריות והסמכות של כל אחד מבעלי התפקידים בחברה בכל הנוגע לטיפול, לדיווח ולשיתוף מידע לגבי אירועי מעילה והונאה, לרבות למנהל הסיכונים הראשי. עוד מומלץ כי מנהל הסיכונים הראשי ירכז את כלל אירועי המעילות וההונאות בחברה. כמו כן, נוכח החשיבות הערכית והארגונית של נושא טוהר המידות, מומלץ כי הנהלת החברה תבחן את הקריטריונים שהגדירה לדירוג חומרת סיכוני המעילות וההונאות, לרבות ביצוע מעילות בסכומים שאינם מהותיים לארגון, וכן את הבקורות הנדרשות בתהליכים אלה.

מומלץ כי התע"א תגביר את האמצעים לצמצום סיכוני מעילות והונאות, ובכלל זה: מומלץ כי הנהלת החברה תציג לאישור הדירקטוריון מיפוי של תפקידים רגישים, לרבות תפקידים שבהם יש גישה לשימוש בכספי החברה ובנכסיה, לרבות בתפקידי רכש וכספים; וכי היא תקבע מדיניות לגבי רוטציה בתפקידים אלה ותפעל ליישומה. כמו כן מומלץ כי החברה תפעל להעלאת המודעות של כל עובדיה לדיווח באמצעות ה"קו החם", לרבות במקרים של פגיעה בטוהר המידות בחברה. זאת, נוכח החשיבות שמייחסת החברה לניהול תלונות

ופניות של העובדים והציבור לשיפור ניהול עסקיה, לשיפור הבקורות שהיא מפעילה ולטיפול מוניטין החברה ותדמיתה, ונוכח חשיבותו של ה"קו החם" לגילוי אי-סדרים, להגברת האמון שבין העובדים לחברה וליצירת הרתעה בקרב העובדים מביצוע פעולות אסורות. נוסף על כך, על התע"א להוסיף לפעול לטיפול בפערים בנושא במניעת ניגוד עניינים של כלל עובדי החברה הרלוונטיים, תוך מתן העדפה להשלמת הפערים בקרב עובדים בדרגי ההנהלה השונים ובקרב קבוצות ייחודיות כגון עובדים בתחום הרכש. כמו כן מומלץ כי התע"א תשלים את השינוי בתהליך מניעת ניגוד העניינים של עובדי החברה, תעדכן את נהליה בעניין ותטמיע את השינוי במערכות המידע.

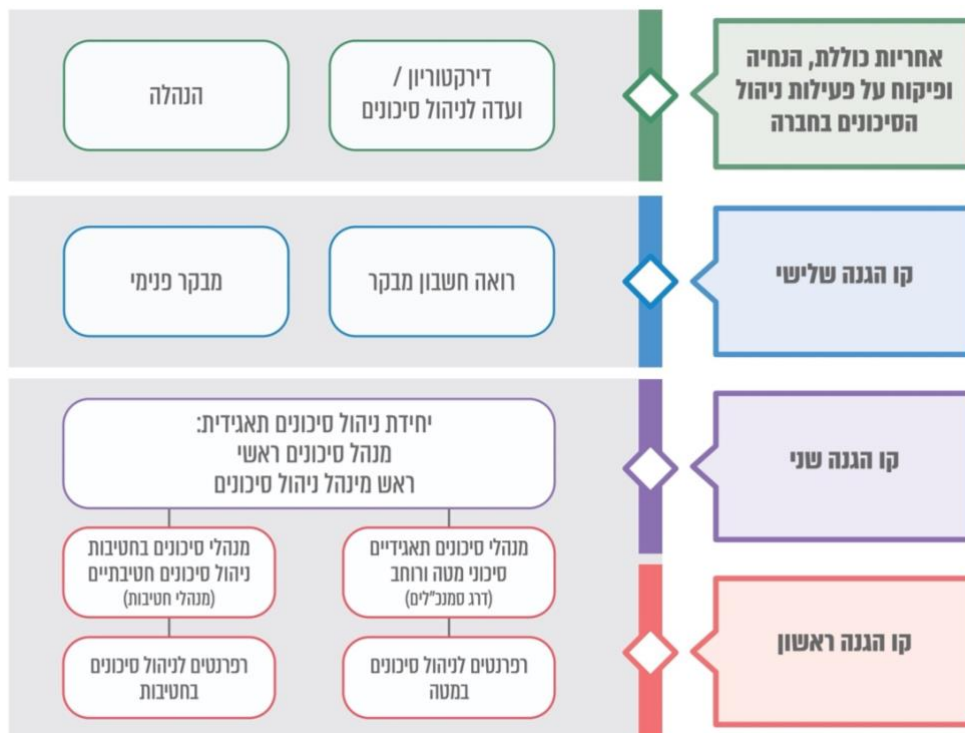
מומלץ כי התע"א תמשיך לפעול להגברת הפיקוח והבקרה של החטיבות והדירקטורים מטעמה על התאגידים המוחזקים; ליישום מנגנון ניהול הסיכונים בתאגידים מוחזקים, כפי שקבעה, לרבות סיכוני מעילות והונאות; ולהרחבת היקף יישום ה-SOX בתאגידים מוחזקים נוספים. כמו כן, נוכח מרכזיות תפקיד הדירקטור בחברות המוחזקות, לרבות בנושא ניהול הסיכונים, מומלץ כי התע"א תקפיד על הכשרת הדירקטורים שמטעמה בעיתוי הקרוב למינוים ועל ביצוע הכשרות רלוונטיות וייעודיות בנושא, לרבות בתחום של מניעת הונאות ומעילות. עוד מומלץ כי התע"א תבחן את יכולתם של הדירקטורים לבצע כהלכה תפקיד זה במספר תאגידים מוחזקים במקביל, בדגש על חברות בנות, וזאת נוסף על תפקידם בחברה.

מומלץ כי מלמ"ב יאשר בהקדם נוהל עדכני בעניין חקירות פליליות בגופי מערכת הביטחון ויביאו לידיעת הגופים המונחים, לרבות התע"א. כמו כן, נוכח הנחיצות שבנקיטת צעדים על ידי הגוף המונחה הנוגע לעניין, לרבות תחקור פנימי של האירוע ועיגון בקורות שימנעו הישנות של מקרים דומים, מומלץ כי הנוהל המתגבש יתייחס גם לצורך לעדכן במועד המוקדם ביותר האפשרי גורמים בגוף המונחה.

מומלץ כי רשות החברות הממשלתיות תשלים את מיכון תהליכי העבודה ואת הממשק עם החברות הממשלתיות, לרבות את ההליכים הקשורים לקבלת דיווח מהחברות על סקרי סיכונים ועל אירועי כשל ואירועי כשל מהותיים. עוד מומלץ כי הרשות תשקול להרחיב את חובת הדיווח, באופן שיפורטו גם פרטיהם של אירועי כשל בדרגת חומרה בינונית או נמוכה. כמו כן מומלץ כי הרשות תשקול לחייב את החברות הממשלתיות לדווח לה באופן מיידי על אירועי כשל מהותיים, לרבות על אירועים שבהם מעורבים נושאי משרה בחברה הממשלתית. עוד מומלץ כי רשות החברות תקבל מהתע"א דיווח מפורט גם אם אירועים אלה אינם מהותיים מבחינת רשות ניירות ערך ואינם מחייבים בדיווח אליה.

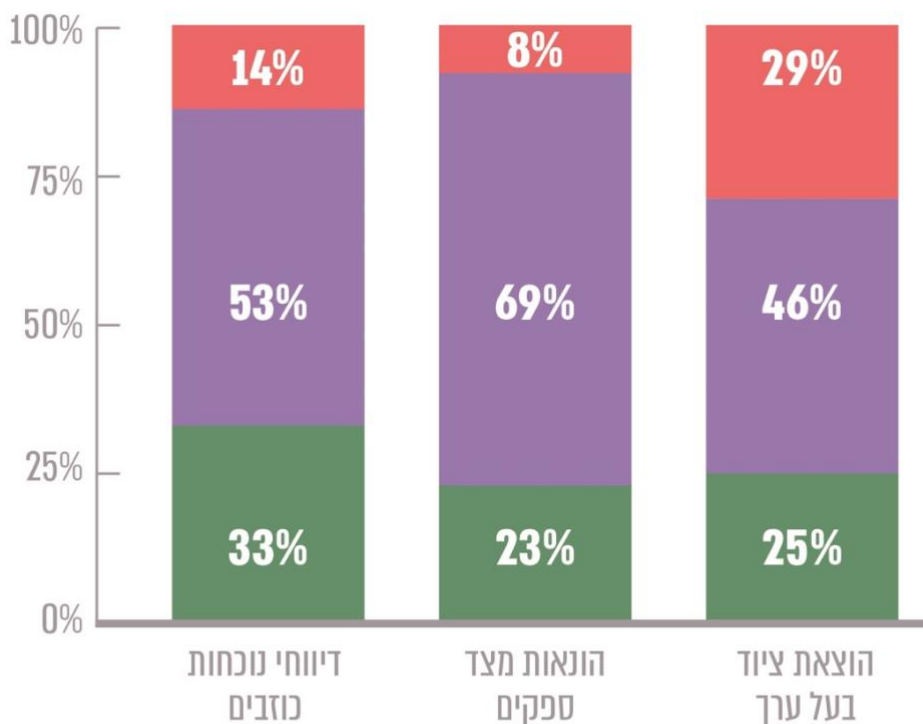
מנגנון הסמכות והאחריות בנושא ניהול סיכונים - קווי ההגנה בתע"א

על פי מסמך מדיניות התע"א לשנת 2023, בעיבוד משרד מבקר המדינה.

התפלגות הערכותיהם של עובדי התע"א לגבי סבירות התרחשותם של אירועי מעילה והונאה, לפי סוגיהם

■ לא קיימת אפשרות כזאת ■ אינני יודע אם קיימת אפשרות כזאת ■ קיימת אפשרות כזאת

על פי תשובות עובדי התע"א על שאלון משרד מבקר המדינה.

סיכום

התע"א, אחת התעשיות הביטחוניות הגדולות בישראל, היא חברה ממשלתית בבעלות מלאה של המדינה. לנוכח ההיקף הגדול של פעילותה הכספית (מחזור הכנסות בשנת 2022 בהיקף של כ-4.97 מיליארד דולר), מורכבות פעילותה ומספרם הרב של עובדיה (כ-13,800) וספקיה (כ-5,100) היא חשופה לסיכוני מעילות והונאות, שאותם נדרש לנהל ולצמצם. בביקורת נמצאו ליקויים בניהול תחום זה, ובהם במינוי מנהל הסיכונים הראשי ובאופן מימוש אחריותו, ונמצאו פערים בבקורות ובאמצעים שנועדו לתרום לצמצום אירועי מעילות והונאות בחברה, לרבות במיפוי תפקידים רגישים ובגיבוש מדיניות רוטציה, בפיקוח על ניגודי העניינים של עובדיה ובפיקוח והבקרה על תאגידי מוחזקים. כמו כן נמצאה אי-בהירות בחלוקת הסמכות והאחריות בכל הנוגע לטיפול באירועי מעילות והונאות ולמניעת הישנותם.

אירועי מעילות והונאות עלולים להסב לכל חברה נזקים כספיים וכן לפגוע בתדמיתה ובתרבותה הארגונית. הדבר מקבל משנה תוקף בתע"א, כחברה ממשלתית ביטחונית העוסקת בליבת הפעילות הביטחונית של מדינת ישראל, אשר רמת המהימנות של עובדיה וספקיה היא קריטית גם בהיבטים ביטחוניים, וכן נוכח מספרם הרב (46) של התאגידי המוחזקים על ידה, פיזורם הגיאוגרפי הנרחב ושליטתה המוגבלת בחלק מהם. על מנת להבטיח את הטיפול המיטבי במניעת אירועי מעילות והונאות, על התע"א לפעול לשיפור הבקורות הנדרשות, לרבות הבקורות על פעילותן של חברות בארץ ובחו"ל שבשליטתה, בשים לב לממצאי דוח זה ולהמלצותיו.